

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 94.

V Ljubljani, v četrtek 25. aprila 1889.

Letnik XVII.

Postanek sedanje postave za ljudske šole.

△ V debati o proračunu naučnega ministerstva govorili so državni poslanci največ „de rebus slovenicis“ in o postavi za ljudske šole. Posebno hud boj je bil o drugem predmetu, kar je povsem naravno. Šola je podlaga ljudski omiki in vzgoji. Desniški govorniki so naglašali, da ima sedanja šolska postava pomanjkljivosti, kakor sploh vsako človeško delo. Te napake in pomanjkljivosti je pokazala dvajsetletna skušnja, ker dne 14. maja t. l. bode dvajset let, ko je presvetli cesar potrdil sedanjo postavu za ljudske šole. Pomanjkljivosti so v poučnem, vzgojevalnem, finančnem in drugih ozirih.

Umevno pa je, da nemško-liberalna opozicija zagovarja z vso silo in zgovornostjo svoje delo, katero je podpisala s srčno svojo krvjo ter je proslavlja kot biser in vzor enakim postavam.

Sedanja šolska postava je delo stranke, ki je bila tedaj na krmilu in je iz mnogih vzrokov v žalostnem spominu. Vredno se nam zdi, da svojim čitateljem podamo v prevodu govor, kateri je govoril češki državni poslanec in poročevalec v zadnji budgetni debati dr. Zeithammer o postanku sedanje šolske postave za ljudske šole. Rekel je:

„Ob kratkem hočem pojasniti, kako so se tedaj stvari razvile. V 189. seji dne 21. aprila 1869 se je pričela obravnava o šolski postavi. Češki poslanci niso bili navzočni. Savezynski je v imenu Poljakov stavil predlog, naj državni zbor preide na dnevni red, ker se postava na strinja z ustavo. Pascotini, poslanec tržaški, je stavil predlog, naj zbor namesto postave sklene resolucijo v tem-le smislu: Vladi se naroča, naj predloži nov postavni načrt, ki bode obsegal le glavna načela poduka v ljudskih šolah (Čujte! Čujte!), v ostalem pa naj se deželni zborom prepusté določbe.“ (Čujte! Čujte! na desnici.)

V 190. seji dne 22. aprila 1869 se je izjavil

Greuter v imenu tirolskih konservativnih poslancev, da bode glasoval za predlog Savezynskega. V isti seji je Groholski v imenu poljskih poslancev izrekel, da je predložena šolska postava krušenje ustave (Čujte! Čujte! na desnici), in se je izjavil, da bode glasoval, naj se preide na dnevni red. Istotako se je izjavil dr. Toman v imenu slovenskih poslancev (Čujte! Čujte! na desnici), in Pajer, poslanec goriški, se je izrekel za Pascotinijevo resolucijo. V 192. seji dne 24. aprila se je izjavil Groholski v imenu Poljakov, da se ne morejo vdeleževati nadrobne obravnave. Istotako sta se izrekla dr. Toman v imenu slovenskih in Giovannelli v imenu tirolskih konservativnih poslancev. Spoštovana opozicija, tedaj v večini, je potem sama nadaljevala nadrobno obravnavo (Čujte! Čujte! na desnici) in je bila že pri § 2. v neprijetnem položaji, da se ni mogla določiti sklepčnost (Čujte! Čujte! na desnici), in še-le čez nekaj časa je bila zbornica sklepčna. S 107 glasovi proti 2 je bil § 1. sprejet, in cela postava z 78 paragrafi je bila dné 24. aprila v jedni uri pri drugem in takoj v isti seji tudi pri tretjem čitanju z večino 111 glasov proti 4 sprejeta. (Čujte! Čujte! na desnici.)“

To je torej postanek sedanje šolske postave. Češki poslanci sploh niso bili navzočni, zastopniki Galicije in Tirolskega so zapustili zbornico. Vsa postava pa, ki ima 78 paragrafov, je bila v jedni uri sklenjena. Iz tega pač vsakdo lahko razvidi, kako so liberalci postave varili in kovali. In taka postava naj bi bila brez napak in pomanjkljivosti? Kaj radi naglašajo mnogi prijatelji sedanje šolske postave, da je ljudska omika v zadnjih letih mnogo napredovala, in naštevajo „ad captandam benevolentiam“ gg. učiteljev, koliko tisočev vojaških novincev več zna letos čitati in pisati, nego l. 1872. Tega tudi nihče ne taji in gotovo bi bilo žalostno, ko bi bile mnoge denarne žrtve brez vspeha. Vendar pa so tudi opravičene mnoge pritožbe iz raznih deželá o napakah in pomanjkljivosti nove šolske postave.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. aprila.

Notranje dežele.

Lorenzelli, rektor češkega kolegija v Rimu, bo v spremstvu papeževoga gardista grofa Moronija prišel v Prago, da izroči nadškofu grofu Schönbornu kardinalski klobuk.

Zaradi dunajske tramwayske zadeve, ali bolje rečeno zaradi cestnih izgredov je bilo do večeraj zaprtih 150 oseb, med njimi 12 strajkujočih voznikov. Nekega strugarskega pomočnika je vojak pri napadu ranil s sabljo na glavi, da so ga morali prenesti v bolnišnico. Neki dragonec je padel s konja, a ga še sedaj niso našli. Zatrjuje se, da je veliko ranjenih tako izgrednikov kakor vojakov in redarjev.

Izjemni postavi o omejitvi neodvisnosti hrvatskih sodnikov določena doba poteče letos poleti. Zatrjuje se, da se ne bo več podaljšala, pač pa se bo sabor posvetoval v jeseni o premembah disciplinarnega postopanja.

Iz Sibirija se poroča o rumunsko-avstrijskem mejnem dogodku. Knez Ghika je s tolpo oboroženih planil v komitat Csika, oziroma v solyonvarski gozd, pregnal je čuvaje ter se polastil drv in lesa. Nadžupan Bethlen je stvar naznanil ministerstvu ter zahteval zadoščenja potom ministerstva zunanjih zadev. Rumunski minister zunanjih zadev Lahovary je zagotovil, da bo v kratkem ta stvar poravnana. Odposlal bo komisijo na lice mesta, da se ustanovi status quo ante.

Vnanje države.

„Journal des Débats“ poroča iz Rima, da papež Leon XIII. sedaj izdeljuje okrožnico o socialnem vprašanju. V prihodnjem konzistoriji bo imel sv. Oče nagovor, v katerem bo ugovarjal zoper ustanove zadevajočo predlogo italijanske vlade.

Srbski kralj Aleksander se je v spremstvu regentov Ristića in Protića, ministrov Gruića in Tavšanovića s posebnim vlakom predvečeraj povrnil iz Sabaca v Beograd. Iz Belegagrada so se mu nasproti peljale tri ladije. Narod ga je pri sprejemu burno in navdušeno pozdravljaj. — „Zagrebski Srbobran“ poroča iz Belegrada: „Kralj Milan je

LISTEK.

Predstava v korist podpornemu društvu dunajskih velikošolcev.

V spomin cesarjeve štiridesetletnice ustanovili so na Dunaji živeči rodoljubi podporno društvo za slovenske visokošolce. Namen društvu je dobrodelen, da namreč podpira uboge in marljive dijake slovenske narodnosti, ki se učé na vseučiliščih, tehnikah ali poljedelski visoki šoli. Društvo deluje le nekaj mesecev in že je prejelo nad 1100 prostovoljnih doneskov. Po vsi slovenski domovini se odzivajo požrtvovalni možje, da lajšajo skrbí slovenski mladini v tujini.

Tudi bela Ljubljana, središče slovenske domovine, ni hotela in ni smela zaostati, da pokaže, kako doma bijejo srca za dobre sinove. Lepo število ljubljanskih dam in gospodov zbralo se je, na čelu jim gospa Murnikova, ki blagohotno in požrtvovalno pospešuje vsako dobro in plemenito podjetje, v namen, da priredé predstavo, katere ves dohodek je namenjen imenovanemu podpornemu društvu na Dunaji. V prvi vrsti gré torej hvala gospej Murnikovi, ki se ni strašila neprilik in mnogege truda, ter domorodnim damam in gospodom, ki so sodelovali pri predstavi.

Gospod Anton Funtek, znani slovenski pesnik, je za to priliko zložil lep prilog, v katerem pojasnjuje namen predstave:

Iz rodne zemlje v dalnje tuje mesto
Ozirajo se nam oči nocejo:
Sinovom našim dajmo roko zvesto,
Pozdrav iskreni jim pošljimo svoj!
Nanjé očetje zrlí so s solzami,
Srčno prosile matere zanjé —
Sinovi naši, dobra sreča z vami,
Sinovi naši, vam rokó, srečé!

Zaupno rod na vas v daljino gleda,
Vesel, ko sije vam blaginje žar,
Solzán, ko trka vam na vrata beda —
Nikdar, v vaš dom ne smé britkost nikdar!
Ko stvarjate bodočnost svojo v dalji,
Pa stvarjate bodočnost tudi nam —
Nikdar, pustiti vas ne smemo v žalji,
Pomoč dejanska lajšaj žitje vam!

Težak je boj za luč, za svete vzore,
Potreba stira sto in sto vrlin;
Vi kličete — naš národ dá, kar more,
Trpeti pač ne smé nobeden sin!
Navzgori! duh dvignite k luči sami,
Ves národ bode vam blažil gorjé —
Sinovi naši, dobra sreča z vami,
Sinovi naši, vam rokó, srečé!

Ta prolog je govorila s prijetnim glasom in naravnim občutkom gospica Jelica Kremžarjeva.

Mnogobrojno in odlično občinstvo jej je izražalo zasluženo pohvalo.

Nato so domači diletantje, gospa Valenta-Brusova (prijateljica Milka), gospica Goljaševa (vdova Pavlina), g. A. Trstenjak (baron Samo) in g. J. Šuman (plemič Živko), predstavljali veseloigro „Vdova in vdovec“, katero je poslovenil dr. Janez Bleiweis. To je kratka salonska igra, ki sicer ni brez hib, a ima mnogo dobrih prizorov in kaj primeren konec.

Gospa Valentova je že iz prejšnjih časov znana kot izvrstna moč na slovenskem odru in kot tako se je pokazala tudi pri zadnji predstavi na velikonočni ponedeljek. Prav dobro so igrali svoje vloge tudi gospica Goljaševa in imenovana dva gospoda.

Najbolj pa so ugajale občinstvu žive podobe, ki so v Ljubljani posebna redkost. Podobe so bile v resnici prekrasne, da se ne dajo primerno opisati. Gospica Jelica Kremžarjeva je pred vsako podobo govorila od g. A. Funtka zloženi pojasnjojoči tekst, zastor se je dvignil, in pred nami je stala očarujoča živa podoba v najbujnejših barvah, ki mora ogrevati vsako rodoljubno srce s hvaležnim spominom na nenadomestnega očeta slovenskemu narodu, dr. Janeza Bleiweissa, z vzvišeno mislijo, ko pravljíčna Libuša prorokuje Premislju češko bo-

dne 20. t. m. v Jeruzalemu vstopil v neki tamošnji samostan kot mnih, ker namerava postati patrijarh vseh Srbov. Začetkoma se je mislilo, da je to slaba šala, toda nadaljne vesti so baje potrdile to trditve. Vzlic temu pa ne bo napačno, če se za sedaj še previsoko ne ceni resnost tega poročila.

Povodom velikonočnih praznikov je bil dne 22. t. m. velik sprejem v sofijski palači **bolgarskega** princa Ferdinanda. Došli so ministri, najvišji državni dostojanstveniki in častniki. Princ Ferdinand je imel govor, v katerem je naglašal, da ga navdaja s ponosom, ker more Bolgarija vzlic negotovemu evropskemu položaju in zlobnemu prorokovanju bolgarskih protivnikov dežela mirno praznovati ta praznik. Pri banketu je princ napil Bolgariji in vojni, Stambulov pa mu je odgovoril.

Ruski car je podelil: red sv. Andreja veleposlaniku na Dunaji Lobanovu, Aleksander-Nevskijev red veleposlaniku v Londonu plem. Staalu, Anin red I. vrste poslaniku v Belemgradu Persianju in generalnemu konzulu Karcovu v Parizu. Konečno je car tajnega svetnika Hübbeneta imenoval za stalnega ministra prometnih naprav.

Francoski generalni državni pravdnik Quesmay de Beaurepaire naznanja v „Matinu“, da bo redarstveno-sodnjim potom postopal zoper boulangistiške liste, v prvi vrsti pa zoper „Autorité“, „Co-carde“, „Presse“, „Intransigeant“ in „Gaulois“, ker preljudo napadajo njegovo osebo. — Boulanger se je večeraj odpeljal v Anglijo s posebnim parnikom, kateri mu je dala na razpolaganje neka angleška parobrodna družba. Seveda — reklama! Boulangerjevi pristaši se trudijo na vse kripnje, da bi kolikor moč olepšali to „generalovo potovanje“. Zatrjujejo celo, da se bo Boulanger v nekaterih tednih zopet povrnil v Bruselj. Tudi Naquet je v tem smislu govoril pri sobotnem banketu v Saint-Denisu.

Sedanje **italijanske** razmere jako dobro označuje nastopna brzokavka iz Rima: Veliko pozornost je vzbudilo, ker so sedem uradnikov tukajšnje občine zaprli zaradi „nerednostij pri davkih.“ Davkov manjka za poldrugi milijon. Vse ostale uradnike so odpustili. — „Osservatore Romano“ objavlja v svoji sobotni številki dekret indeks-kongregacije, s katerim se prepoveduje čitanje in razširjanje brošure: „Rim in Italija in pa dejanski stanje stvari; misli nekega italijanskega prelata.“ Obsodba tega spisa je velikega pomena, ker se bo odslej za vedno zaprla pot vsem dvoumnostim in nepoklicanim kompromisnim nasvetom, dokazuje pa ob enem važnost koristij, ki so v zvezi s tem vprašanjem. „Moniteur de Rome“ pravi: „Tukaj se gre za svetovni interes papeštva, za celo zunanjo organizacijo Cerkve.“

Nizozemskemu kralju se zadnje dni nasproti poročilom dunajskih židovskih listov ni shujšalo, marveč se počuti tako dobro, kakor že več mesecev ne.

„Agenzia Stefani“ poroča iz **Masave**: Debeb je v Gadofelassu ter javlja, da se vse jako dobro vrši; prosi dovoljenja, da bi smel v Masavo poslati svojega še jako mladega brata. Mangasha in ras Alula sta bajé v Debrataboru. Kralj Menelik je bajé planil v Zebul. Zatrjuje se, da so derviši popolnoma uničili negušovo vojno.

Izvirni dopisi.

S Krasa, 18. aprila. („Cesarska pesem, s podobami ukrali avstrijski umetniki“ in potreba versko-narodne šole.) Iz tega obsega razvidite, da sem namenil med drugim nekaj črtic napisati o kočljivem predmetu, katerega se

boje novošegni liberalci — v spačenem pomenu te besede — namreč o potrebi verske šole. Ko bi bila šola nove dōbe zares osnovana na verski podlagi, bi pač ne bilo mogoče, da bi priporočala viša šolska oblast za razširjenje in razlaganje šolski mladini nedavno izšlo „cesarsko pesem v spomin na 2. dan decembra 1888, s podobami ukrali avstrijski umetniki, cena 80 kr., v devetih izdajah: slovenski, nemški, italijanski, češki, poljski, rusinski, srbski, hrvatski in rumunski“. Vsi avstrijski domoljubi se vjemamo v tem, da se ima vtisniti šolski mladini neomahljiva zvestoba do Avstrije in privrženost na rodno cesarsko hišo, kar pa se bi moralo vtisovati le z pravnimi sredstvi, ki blažijo in unemajo um in srce. Žalibog, da omenjena kujiga ilustrovane cesarske pesmi povsem ne ugaja temu vzvišenemu smotru. Šteje 10 listov; prvi list predstavlja avstrijskega orla; drugi je še najbolj ginljiv, ker kaže tje, kako moli mašnik pred sv. razpelom s klečečim ljudstvom za blagor cesarja in Avstrije. Tretji list kaže, kako prisegajo podložni svojo udanost in zvestobo; četrti kaže moža-junaka, ki bije boj z zmajem, t. j. s sovražniki Avstrije ter nebeški krilatci gledajo doli na ta boj; peta podoba kaže, kako podaje ženska, menda boginja Viktorija ali Zmagoslava, lovor-venec v zlato knjigo avstrijske zgodovine vpisanim znanim junakom: F. M. Albrehtu, Tegethofu, Radeckemu, Schwarzenbergu (1813 l.) in Francišku I., potem popudranim, t. j. z moko ali pudro lase potresenim junakom, Laudonu, pricu Evghenu itd. — Šesti list kaže avstrijsko konjico, dragonce in topništvo, ki bije boj za pravice Avstrije. Sedmi kaže veselje ljudstva po dobljeni zmagi, godce, plesalce in može, ki napivajo slavi Avstrije pa razobešene zastave. Osmi kaže, kako varuje meč vojščaka, kako si pridnost zadobi itd. Do tu ni nič spodtakljivega; ali deveti, to je predzadnji list kaže do pol života nago žensko z golimi prsi in ravno tako nagega le okoli ledij zagrnjenega mladeniča. Kako se vjemate te dve podobi s četrto kitico cesarske pesmi, mi ni umevno. Če pa ni ta list še dovolj spodtakljiv, je pa tembolj deseti ali zadnji, kjer venčajo krilatci cesarjev kip, spodaj pa je čisto nag deček, o katerem pravi „Linzer-Quartal-Schrift“ (I. Heft, 201), da „isti nosi svoje otroštvo tako na ogled, kakor da je hoče uradno razstaviti“. Vrlo dobro opazuje nadalje isti list, „da takošne podobe niso na mestu v našem mrzlem podnebnju, t. j. v avstrijski nadvojvodini, drugič vé sleherni človek, da bi se kaznovala mati, katera bi poslala svojega otroka nagega na ulico. Je torej pač nenavadna posebnost, da se ima takošna podoba razlagati in kazati otrokom, dečkom in deklicam, ki obiskujejo šolo, od 6. do 14. leta. Neki katehet je krepko ugovarjal v „St. Pöltner-Zeitung“, nasledek temu pa je bila sodnijska hišna preiskava po rokopisu, da bi mogli kateheta prijeti“ itd.

Verska šola bi gotovo ne mogla kaj takošnega priporočati. Tudi po Primorji se je razposlala nedavno ljudskim knjižnicam ista ilustrovana slovenska cesarska pesem z nemškim (!) dopisom c. kr. okr. šolskega sveta, pa vendar s skromnim pristavkom,

In hčere vse in vsi sinovi
Slavé vstajenja slavni god —
Nebó dobrotno blagoslovi
Ta vrli, ta presrečni rod!
Glej, zora svita za gorami,
Dan vstaja naš — Bog bodi z nami! —

3.

Kvišku zastor! K srčni zvezi
Brat v desnico bratu sézi;
V zlogi skupna je bodočnost,
V zlogi slava in mogočnost!
Kar zavesa nam odkrije,
To nam krepko v duši žije —
Jedne krvi, jedne duše
Bodi z nami, rod Libuše!

Zares prelepe so bile te podobe, ki navdušijo čutečega gledalca, da si jih ne izbrše tako hitro iz spomina. Občinstvo je z mnogim ploskanjem izražalo svojo zadovoljnost. — Namesto vojaške godbe sta pred prologom in med posameznimi točkami iz posebne prijaznosti četveročno igrala na glasovirji gospica Sevnikova in gosp. Ohm vitez Janušovsky.

Kakor čujemo, bode se prihodnjo nedeljo predstava ponavljala in gotovo zopet privabila mnogo občinstva. Tihomil.

„naj se ilustrovana narodna pesem šolarjem le v toliko razlaga, v kolikor se more to brez pomisleka zgoditi!“ Vse take nedostatke bi odstranila šola, na verski podlagi. Če pa ima postati šola verska, naj bi bila tudi na narodni podlagi, t. j. narodnega jezika; zlasti pa naj bi se pred vsem verstvo v vseh nižih ali viših šolah, gimnazijah in realkah prednašalo v naščini, ki edina more prav oblažiti prav, um in srce. Kajti mar ni to proti vsi pedagogični ali vzgojni metodi, da mora marsikateri duhovnik po dokončanem bogoslovju séči po slovenskem katehizmu in cerkveni zgodovini, in se jih učiti še enkrat — ker se je istih učil le v neblazivni nemščini na gimnaziji?! Ko so jeli na Hrvatskem 1860. do 1861. l. vpeljevati hrvaščino mesto pred vsiljene nemščine v gimnazije, vpeljala se je najprej hrvaščina za verstvo po vseh razredih ob enem, akoravno še ni bilo spisanih knjig za verstvo na viši gimnaziji. Enako naj bi se godilo tudi v slovenskih gimnazijah, kar je želeli in tirjati v prospeh vere in nravi slovenske mladine. Kdo ne uvidi teh dvojnatih koristi za vero in narodnost?

Glavni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“

v Ljubljani dné 23. aprila.

(Doposlano poročilo.)

(Konec.)

Na to poročila g. Andrej Gabršček, učitelj iz Liveka na Goriškem, „o reformi osnovne šole.“ — V začetku svojega govora pravi, da imamo učitelji še vse druge bolečine, kakor jih je omenjal gosp. Lavtar. — Sedaj pa imamo tudi najlepšo priliko o tem se izreči, da se one sprejmejo v naš program. Prvo zborovanje „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ se vrši ravno o dvajsetletnici, ko je presvetli cesar potrdil šolski zakon. Da so stali na krmilu drugi gospodje, bi te dōbe ne bilo. Narod v izobrazbi napreduje vsled nove šolske postave, dokaz družba sv. Mohora. Zakaj je bila prej ta družba tako maloštevilna in zakaj je sedaj tako ogromno število družabnikov? — Ljudstvo se je v šoli naučilo čitati, zato pa tako sega po berilu. — Tri osnovne načrte smo že brali in četrti se izdeluje. Prvo splošnje načelo se glasi: Šola ne sme žaliti verskega čustva. Oglejmo si naše šolske knjige. V vseh nahajamo mnogo nabožnega gradiva, bodisi pesmic ali družega berila verskega značaja. Ali so te točke res tako brezverske, kakor se od nekatere strani naši šoli, oziroma berilom, predbaciva? — Moj predlog je, mladina naj bode razdeljena po veri. — Tudi ni šola vsega kriva, kar se jej predbaciva, to zakrivé drugi.

Gosp. J. Bregar pristavi, da bi se ta točka z Lienbacherjevim dostavkom vzprejela.

Gospod poročevalec pravi, če nam drugi vzgojevalni faktorji ne pomagajo pri izreji, kako se more potem nam vsa krivda pripisovati? — Pa tudi lokalne razmere so dosti zakrivile.

Gospod vladni komisar opomni, da ne gre postaviti kritikovati, in gospod predsednik opomni govornika, naj se drži dnevnega reda.

Gospod poročevalec pravi dalje: drugo načelo osnovne šole se glasi, da ona ne sme žaliti narodnega čuta. Ko začne o tej točki govoriti, prestopivši dnevni red, opomni ga vladni komisar, da mu ne more pustiti dalje govoriti, ako se noče držati dnevnega reda.

Gospod Ivan Krajnik pravi, da bi se pustilo poročevalcu dalje govoriti; a gospod Ivan Krašovec, učitelj iz Bilj na Goriškem, pa omeni, da je pooblaščen v svojega društva imenu se izreči, da se to ne vdeležuje niti debate, niti glasovanja.

Potem se prestopi na dnevni red.

Dalje poročila isti gospod poročevalec o težnjah slovenskega učiteljstva. Osnovni zakon naj se ozira na višjo stanovsko izomiko, a po korenitih študijah naj se v tem deloči minimum 500 gld. letne plače. — Da dobí učitelj večji ugled, naj se mu dá ime in položaj državnih uradnikov.

Krajne šolske predsednike naj se pod kaznijo zaveže, da spolnjujejo zakone, in pretresa naj se, bi ne bilo dobro, za ta posel voliti voditelja dotične šole.

Gosp. J. Strelec podpira te predloge, a gospod Fran Praprotnik je zoper to, da bi bil vodja načelnik krajnega šolskega sveta, iz raznih ozirov. — Pod točko I. je že nezmisel, a z drugo bi si dalo učiteljstvo ubožno spričevalo, ker vsa stvar zadeva dežele.

dočnost in tajnim veseljem pobratimstva Čehov in Slovencev.

Tekst k podobam se glasi:

1.

Razgrni se, podoba živa:
Pred njim, ki rod je dvignil svoj,
Ki v smrti še med nami biva,
Zvestost obnóvi rod novej!
Življenje nam evetě veselo,
Naš rod je prost na svojih tleh —
Življenje to njegovo delo,
Svoboda tá očetov vseh! ...
Pristópíte zato dekleta,
Prisezi mu, ti zbor sinóv,
A ko zveni prisega sveta,
Slovenja venčaj kip njegov!
Nesmrtni duh nad nami plava,
Nesmrtnemu spominu slava! —

2.

Razširi se, obzor pred nami,
Odpri se nam, pravljíčni svet!
Beseda se proroška vzdrami,
Libušin glas iz davnih let:
V bodočnost daljno zre Libuša,
Zamaknen rod, soprog poslušá ...

V daljino gleda duh visoki:
Na tleh ječé teptani rod,
Slovanstvo v boli mré globoki,
Slovanstvu tujec je gospod!
Zdaj vstaja s tál, zdaj stré okove,
O, zdaj ustvarja zlate dnove!

Dalje pravi poročevalec: Upokojnina naj bi se učiteljem odmerjala po službenih letih in ne po osminkah.

Gosp. Žumer pravi, naj se sprejme z dostavkom, da se to odboru prepusti, kateremu se naroča, da stopi za izpeljavo tega z deželnimi zbori v razgovor.

Poročevalec predlaga dalje: Službena doba za popolno pokojnino naj traja petintrideset let.

Nekateri pravijo, naj se štejejo službena leta od prvega nastavljenja; drugi, da od tiste dobe, ko je izpit dovršen, in jeden je celó zoper izpit, a gospod Fr. Praprotnik pravi, da se izpit iz formalnosti ne sme opustiti, ker to bi učiteljev ugled zmanjšalo; omika učitelju dosti pridobi.

Gospod Burnik pravi, da učitelj, kadar zrelostni izpit prestane, postane še le lahko definitiven, in od te dobe štejejo se mu starostne doklade, zaradi tega je tudi on za to, naj se upokojnine štejejo vsa leta od prvega nastavljenja.

Gosp. Letnar misli, da bi bilo modro in bolj uspešno, ko bi bili učitelji v svojih zahtevah bolj počasni in bi ne zahtevali najedenkrat preveč. Dve leti naj se ne računa tako visoko.

Ko še gosp. Građišnik govori za referentov predlog, predlaga gosp. Porekar konec debate.

Potem odstopi poročevalec od svojega predloga z motivacijo, da bi se vsaj za pet let skrajšala službena doba za upokojnino.

Pri predlogu: „Učiteljske vdove in sirote“ pravi, da bi se z istimi bolj humano delalo, kot doslej, zato predlaga: Vdova učitelja, službečega do deset let, naj bi dobivala na leto po 150 gl., od 10—15 let po 200 gl., od 15—20 let po 250 gl., od 20 do 25 let po 300 gl., in od 25—35 let pa zadnjo učiteljsko plačo.

Tudi tukaj omeni gosp. Zumer, da to ne spada tu sem, zato naj se stvar odboru prepusti, sploh naj bi se pa vsi taki in jednaki predlogi prej delegaciji predložili.

Gosp. Bogatec odgovarja, da predgovornika ne umeje, kako more kaj takega zahtevati, na kar mu ta odgovarja, da vse pravne razmere izvršitve zakona spadajo v deželno zakonodajstvo.

Gledé zapuščenih otrok predlaga, da, ako znaša število onih nad ali pod pet, naj svoto določi postava, ako pa še mati umrje, naj se pa to odmeri v oni meri za otroke, katero bi imela mati dobivati. — Dalje želi, da bi se ustanovila norma za pomikanje učiteljev v više plačilne razrede in za oddajo učiteljskih služb. Konečno predlaga, da bi se prosilo tudi za dvamesečne počitnice na ljudskih šolah.

Vsi ti predlogi se prepusté v daljno razmotrivanje odboru.

Dalje se sprejme predlog gosp. Strelca: naj bi se družba sv. Cirila in Metoda naprosila, da bi imenovala poverjenike za razne kraje, ki bi od nje izdane knjige ceneje med narod razširjali; tako tudi predlog gosp. Građišnika, naj bi se odbor obrnil do družbe sv. Mohora, da bi ona vse učiteljski stan sramoteče spise izpustila iz svojih knjig ter se bolj na ljudsko šolo in dom ozirala.

Nato sklene predsednik: Vsi smo sinovi mogočne Avstrije in vsi vživamo jednake dobrote v njej; vskliknimo tedaj: Slava, slava, slava!

Nato se odpóje prvi oddelek cesarske himne in zbor se zaključí.

Ob 2. uri popoldne je bil banket v čitalnični restavraciji. Vršilo se je več napitnic: na presvetlega cesarja, župana ljubljanskega, učiteljska društva itd. Ob 4. uri je bil pohod deželnega muzeja.

Došli so naslednji telegrami:

Vojnik: Zaradi bolezni zadržan, ključem vrlim tovarišem: Živela bratovska vzajemnost ter obródi obilnega sadú! Tone Brezovnik.

Gorica: Vrlim tovarišem gromovito slavo z bregov bistre Soče. S ponosom in zaupanjem v boljšo bodočnost gledamo danes na Vaše delo, koje naj Bog blagoslovi v prospéh šole in učiteljstva.

Star bojovník za našo zavezo.

Novo Mesto: Srčne pozdrave zborujočim delegatom z najiskrenejšo željo in nado, da se vršé njih sklepi v bratovski slogi ter da postanejo plodnosni za naše narodno šolstvo. Senekovič.

Štore: Preraja se zemlja, življenje z življenjem spaja vesna, razcveta se slovensko učiteljstvo, srce s srcem druží zaveza. Živela pobratimija!

Gajšek, Stante, Štukelj.

Mokronog: Živela zaveza! Srčni pozdrav zborujočim tovarišem!

Grčar, Levec, Gebauer, Lunaček.

Praga: Čestitamo Vaši zavezi ter želimo vsega najboljšega uspeha. Vsak bodi svoj, vsi pa že jedno. Ustředni spolek jednot učiteljskih v Čechach.

Josef Kral, predseda.

Tolmin: Pričeto delo rodi naj obilo sadú v korist šolstva in izomiko naroda. Živeli!

Vrtovec.

Lož: Dragim tovarišem tisočeren uspeh! Na zdar! Lenček, Gasperin, Poklukar, Schiffrer.

Ormož: Vsem vdeležencem I. glavnega zbora kliče iz slovenske Štajerske: Živeli!

Milka Pirnat, učiteljica.

Celje: Učitelji celjskega okraja in zbrani Slovenci vseh stanov pozdravljamo Vas kliče: Bog blagoslovi Vaš trud v prid narodu!

Slovenska družba.

Gosp. J. Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem, je pismeno pozdravil zborujoče tovariše.

Dnevne novice.

(Dopolnilne volitve v mestni zbor) za drugi razred so se danes vršile. Od 130 prišlih volilcev so dobili glasov: Prof. Toma Zupan 121, Fran Povše 119, Ivan Rozman 117 in dr. Josip Vošnjak 113.

(Katoliški shod na Dunaji.) Prejeli smo od odbora naslednje poročilo: Za slavnostne shode dné 29. in 30. aprila ter 2. maja izdajale se bodo vstopnice tudi damam in nevdeležencem, ki bodo veljavne za vse tri večere; za dame so odločene lože, za druge pa galerije. Vstopnice se dobivajo pri dr. S. Hagenauerju, I. okraj, Wollzeile 3. Vnanji prišleci naj se na Dunaji oglasijo za vstopnice, katerih je na razpolaganje le še nekaj stotin. — Po katoliškem shodu bode zborovala na Dunaji v petek dné 3. maja t. l. ob polu sedmi uri zvečer Vincencijeva družba v dvorani katoliškega rokodelskega društva. Zborovanje bode zanimivo po poročilih vnanjih Vincencijevih družb.

(Iz Trsta) se nam poroča: Velikonočni ponedeljek popoldne peljala se je cesaričinja-vdova s svojo materjo, kraljico belgijsko, in sestro, princesinjo Klementino, na sprehod k sv. Andreju, kjer je stopila s spremstvom v pripravljeno ladijo in se peljala k vojni eskadri. Ko se je ladija približala eskadri, pozdravile so jo vse ladije, na admiralski pa je godba zaigrala avstrijsko in belgijsko himno. Nato se je zopet odpeljala proti Miramaru. Vreme je bilo krasno. — Eskadra je odplula v torek zjutraj po 7. uri proti Pulju.

(Imenovanja.) Od finančnega ravnateljstva za Kranjsko so imenovani: davčni kontrolor Karol Taučer davkarjem; davčni pristav Albin vitez Föderansberg, Gabrijel Reven, Josip Kavčič in Tomo Kummer davčni kontrolorji; davčna praktikanta Rihard Debelak in Audrej pl. Lehmann davčnima pristavoma.

(Letošnje novačenje na Kranjskem) obsežalo bode tri razrede, in sicer iz let 1868, 1867 in 1866. Naborna komisija prične novačenje meseca maja in završi meseca junija. Za peš-polk baron Kuhn št. 17. vršil se bode nabor v Litiji dné 6. in 7. maja, v Višnji Gori 9. maja, v Vel. Laščah 11. maja, v Ribnici 13. maja, v Kočevji 14. in 15. maja, v Črnomlju 17. maja, v Metliki 18. maja, v Novem Mestu 20., 21., 22. in 23. maja, v Krškem 25., 27., 28., 29. in 31. maja, v Prevojah 3. in 4. junija, v Kamniku 5. in 6. junija, v Škofji Loki 8., 11. in 12. junija, v Kranju 13., 14. in 15. junija, v Radovljici 17., 18. in 19. junija, v Ljubljani za okolico ljubljansko 21., 22., 24. in 25. junija, na Vrhniki 26. in 27. junija, v stolnem mestu Ljubljani v torek 28. junija. Pri e. kr. dopolnilnem okrajnem poveljništvu št. 97 za Idrijo dné 3. in 4. junija, v Vipavi 6. in 7. junija, v Logatci 11. in 12. junija, v Loži 14. in 15. junija, v Postojini 17., 18. in 19. junija in v Ilirski Bistrici 21. in 22. junija, ter odpotuje komisija nazaj v Trst dné 23. junija.

(Nova šolska berila.) Naučni minister namerava prirediti nova „jednostavna avstrijska“ berila za šole. Ni treba omenjati, kakošna bi bila ta „jednostavna avstrijska“ berila. Sestavila bi se sprva nemška in potem prevela iz nemščine v druge jezike naše države. Zoper to bi se morali odločno staviti po robu, držéč se načela, da narodna individualnost se mora pred vsem izražati v berilih, ki so prevažna knjiga v šoli. Podrobne sodbe in

mnenja o tej zadevi ne moremo še izreči, temveč izrekamo željo, naj naši merodajni krogi ne smatrajo te zadeve kot malenkostno, neznatno. Mi nečemo nemških beril, oblečenih v slovenske besede.

(Volitve odbrancev), katere odpošljejo vršbeni uradniki in delavci v glavni zbor okrajne bolniške blagajne, ki se bodo v zmislu postave o bolniškem zavarovanju delavcev ustanovile za mesto ljubljansko, vršile se bodo po mestnih oddelkih nastopne dneve, in sicer: Danes zvečer ob 7. uri volijo v mestni dvorani oni udje blagajne, ki poslujejo v prvem mestnem okraju, 6 odbrancev; jutri oni udje blagajne, ki poslujejo v drugem mestnem okraju in predkrajih 18 odbrancev; v soboto oni, ki poslujejo v tretjem mestnem okraju, 30 odbrancev, in v ponedeljek oni, ki poslujejo v četrtem mestnem okraju, 32 odbrancev; vse volitve vršé se vsak dan ob 7. uri zvečer v mestni dvorani.

(Fotografije) orjaške slike Chittussijeve „Pogled na Prago“ pošlje prihodnje dni dvorni fotograf praški g. F. Ecker v Ljubljano na ogled; fotografije so mojstersko posnete po napominani sliki, večje stojé nekaj nad 4 gl., manjše nekaj nad 2 gl. in bi dičile vsako stanovanje.

(Slovanstvo v svojih pesmih.) Z dnem 1. maja prične izdajati gosp. Ljudevit Kuba v Podčrbradih na Češkem veliko izvorno zbirko jugoslovanskih pesmij (V. oddelek „Slovanstva ve svijeh zpěvch“), in sicer bodo prvi snopiči obsežali slovenske pesmi (8 snopičev 3 gl. 20 kr.) v salonski osmerki in elegantni opravi. Za slovenskimi sledile bodo srbo-hrvatske in bolgarske (15 snopičev). Doslej so zvršena dela I.—IV. in obsežajo češke, moravske, slovaške, poljske, lužiške in ruske pesmi.

(Morski volkovi) so se zopet prikazali v Jadranskem morju. Pred pristaniščem v Visu so vjeli 2-1 m. dolgega volka, ribiči pa so blizu Dubrovnika videli dva velika morska volkova.

Raznoterosti.

— Zadnji bosanski kralj. Ostanke zadnjega bosanskega kralja Štefana Tomaševića, katere so lansko leto izkopali pri Humu, prepeljali so v Jajce, kjer jih bodo v tamošnji samostanski cerkvi položili v krsto od kristala.

— Strupen denar. V Gradci je predvečeraj poštni kontrolor Ferdinand Neumayer po tridnevnem bolehanju umrl za ostrupljenjem krvi. Imel je namreč navado, da si je pri preštevanju papirnatega denarja slinil prste, ter je to tudi storil zadnje dni, akoravno je imel razpokane ustnice. Zdravniki so pri raztelesenju dognali otrovanje krvi, in sicer prvotno na desni strani zgornje ustnice.

Telegrami.

Dunaj, 24. aprila. Redarstveni predsednik baron Kraus je bil danes dopoldne zopet pozvan od cesarja k avdijenci, da poroča o dogodkih v Hernalsu in Favoriten.

Budimpešta, 24. aprila. Uradni list objavlja imenovanje državnega poslanca Langa za državnega tajnika v finančnem ministertvu.

Wiesbaden, 24. aprila. Cesarica Elizabeta je včeraj sprejela dr. Mezgerja k posvetovanju ter se je danes dopoldne v odprtem vozu peljala v hotel „Rhein“, kjer je pričela „massage“-zdravljenje.

London, 24. aprila. General Boulanger je popoldne došel ter ga je velika množica sprejela deloma s pozdravljalnimi klici, deloma s sikanjem.

I. izkaz

darov za Miroslava Vilharja spomenik:

Zaklad, kateri je imela sl. „Matica Slovenska“ v oskrbi, koncem leta 1888	340 gl. — kr.
gospa Pivčanka	50 „ — „
donesek bralnega društva v Zagorji na Notranjskem: čisti dohodek veselice 1. jan. t. l. čitalnice v Postojini: čisti dohodek veselice 17. febr. t. l.	40 „ 61 „
„ bialnega društva „Mir“ v Sv. Petru na Notranjskem: čisti dohodek veselice dne 14. februarja t. l.	52 „ — „
po gdš. Elizi Železnik so darovali:	
gospa N. Skvarče, posestnica v Rovtah	10 „ — „
J. Vrhovska	5 „ — „
gospodična M. Šumi v Kranju	2 „ — „
F. Šumi v Kranju	2 „ — „
gospod J. Ciperle, častnik na Dunaji	2 „ — „
„ J. Čuček, župan v Knežaku	2 „ — „
„ L. Svetec, e. kr. notar in deželni poslanec v Litiji	2 „ — „
„ M. Gabrovšek v Ljubljani	2 „ — „
gospa M. Domielj v Zagorji na Notranjskem	1 „ 50 „
gospod J. Starč v Ljubljani	1 „ — „
„ R. Pušl, notarski koncipijent na Dunaji	1 „ — „
„ J. Zalaznik, pek. mojster v Ljubljani	1 „ — „
„ M. Kokalj, e. kr. uradnik v Ljubljani	1 „ — „
„ J. Mazl, hišni posestnik v Rovtah	1 „ — „

gospa M. Prine v Zagorji na Notranjskem	1	gl.	—	kr.
" M. Sveteo v Litiji	1	"	—	"
" A. Trošt, posestnica v Pograjah	1	"	—	"
gospodična A. Jenko v Litiji	1	"	—	"
" N. Feifer v Kranji	1	"	—	"
" Eliza v Ljubljani	1	"	—	"
" Josipina v Ljubljani	1	"	—	"
gospa M. Mazi, posestnica v Rovtah	—	"	60	"
" T. Pavlin, posestnica v Rovtah	—	"	50	"
" M. Vončina v Litiji	—	"	50	"
gospodična J. Tomšič v Vel. Laščah	—	"	50	"
" M. Demšar v Litiji	—	"	50	"
" Dragica v Zagorji na Notranjskem	—	"	50	"
" Emica v Kranji	—	"	50	"
" Ivanka na Vrhniki	—	"	50	"
skupaj	569	gl.	61	kr.

Odbor.

Umrli so:

23. aprila. Jernej Bostjančič, cerkvenik, 86 let, pred Skofjo 10, marasmus.

Tuji.

23. aprila.

Pri **Matiču**: Terpotič, vodja, iz Trbovelj. — pl. Bözkey, J. Žigon, A. Vovk, A. Golina, Zambany, Julij Movia iz Budimpešte. — Lavisonig, lekarnar, s Pulja. — Fr. Franke iz Brna. — Jelinek, potovalec, iz Brna. — T. Gareis, Grünberger in Lautner z Dunaja.

Pri **Stonu**: dr. Aleksander Hudovernik, e. kr. notar, z Dunaja. — Marija Hofbauer, z nečakinjo, iz Siseka. — Ferdinand Ulrich, potovalec, z Dunaja. — Gernersdorfer, tovarnar, iz Zagreba. — Edvard Schwab in J. Henkel, trgovca, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Spieler iz Monaka. — Ana Stachelberger, zasebnica z Dunaja. — Jurij Raunik, s soprogo, z Bleda.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
opazovanja						
7. u. zjut.	735.3	11.0	sl. zap.	oblačno	2.20	
24. u. pop.	733.6	18.6	sl. jzap.	"	dež	
9. u. zveč.	732.6	13.6	sl. zap.	"		

Srednja temperatura 14.4°, in 4.3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

25. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85	gl.	05	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16% "	85	"	40	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	111	"	20	"
Papirna renta, davka prosta	100	"	30	"
Akcije avstr.-ogerske banke	901	"	—	"
Kreditne akcije	298	"	—	"
London	119	"	90	"
Srebro	—	"	49 ¹ / ₂	"
Francoski napoleond.	9	"	65	"
Cesarski cekini	5	"	65	"
Nemške marke	58	"	57 ¹ / ₂	"

Tržne cene v Ljubljani

dné 24. aprila.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	—	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež,	4	83	Surovo maslo, "	—	84
Ječmen, "	5	—	Jajce, jedno, "	—	2
Oves, "	3	—	Mleko, liter, "	—	7
Ajda, "	4	96	Goveje meso, kgr.	—	54
Proso, "	4	—	Telečje	—	52
Koruz, "	4	90	Svinjsko "	—	56
Krompir, "	2	67	Koštrunovo "	—	34
Leča, "	12	—	Pišaneec "	—	60
Grah, "	13	—	Golob	—	18
Fižol, "	11	—	Seno, 100 kgr.	2	50
Maslo, kgr.	—	90	Slama, "	2	32
Mast, "	—	70	Drva trda, 4 mtr.	6	80
Špeh svež, "	—	54	" mehka, " "	4	40

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prilagočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v nji stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so **oljnat barve v ploščevinastih pušicah** (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najčisteje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (8)

Cenike na zahtevanje.

Pisarni,
dobro ohranjen, trden v glasu, prodá se za
1.500 gold.
na Mestnem trgu št. 8, II. nadstropje na
dvorišni strani. (3-3)

Diseldorfske oljnaté barve v tubah.

Akvarelne barve mokre in suhe.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

oljnatih barv, firneža in laka

Ljubljani.

Pisarna in zaloga: **Žolski drevored 6** (semeniščno poslopje). Filijala: **Slonove ulice 10-12**

prilagočata slikarjem, dijakom, stavbenim in pohištvenim mizarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastonj in franko.

Oljnaté barve v ploščevinastih pušicah le najboljše vrste, posebno pripravne za razprodajalce, po znižanih cenah; v dežah od 25 kgr. naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in likarskih čopičev in slikarske patrone.

ŠMARNICE
za 1889. leto

izšle so pri

MATIJI GERBERJU,
založniku v Ljubljani.

„Venček krščanskih resnic“ to je: **Berila** pojasnjavana s primeri za majevo pobožnost, in tudi mašne in druge molitve.

Spisal P. Hrisogon Majar, duhoven.

10-8

Cena Šmarnicam je: v polu usnji 60 kr., usnji 76 kr., v usnji z zlato obrezo 95 kr. Dobijo se tudi krasno vezane, n. pr. v rujavo usnje, okovane, v baržunu itd. — Po pošti pod križnim zavitkom 10 kr. več.

Dobijo se v vseh knjigotržnicah.

Novo koncesijonovana

tovarna za soda-vodo

v Ljubljani.

Slavni mestni magistrat ljubljanski mi je dné 6. februarija 1889, št. 21.280 dovolil koncesijo za

tovarniško izdelovanje soda-vode

v Ljubljani v hiši **Preširnov trg št. 2** (lekarna „pri zlatem orlu“).

Objavljam to p. n. občinstvu ob enem dostavljačoč, da se bo v **moji tovarni** pri izdelovanji **soda-vode** prav posebno pazilo na

najvestnejši in najumnejši izdelovalni način in da že sedaj vsi sifoni dohajajo v promet **le z zjamčeno predpisom primernimi,**

t. j. v smislu ministerske naredbe z dné 11. julija 1888 drž. zak., iz 90 odstotnega cinovega legiranja napravljenimi zaklepi, da tedaj obsegajo popolnoma **svinca prosto,** zdravju neškodljivo, oživljajočo pijačo, ki je **v vsakem oziru izvrstno primerna zdravstvenim zahtevam.**

Odličnim spoštovanjem

Josip Svoboda,

lekarnar in tovarnar soda-vode.

V Ljubljani, meseca aprila 1889.